حوکمی
عابای ئافرەتان
و
مەرجەکانی

ئامادەکردنی

م . عدنان بارام

====================================

لەبڵاوکراوەکانی

ماڵپەڕی بەهەشت

www.ba8.org

islam_kurd_ba8@yahoo.com

07701517378

عێراق - کوردستان - کەلار

هەمیشە لەگەڵمان بن بۆ بەرهەمی نوێ

کتێبی ژمارە ﴿٧٧﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

بۆ هەموو گەوهەرەیەكی بەنرخ ، بۆ مرواریە پارێزراوەكان ، بۆ ئەو ئافرەتانەی كە بڕیاریان داوە پۆشاكی شەرم و حەیا لە بەر بكەن ، چونكە فەرمانی پەروەردگاریانە ، ئەوەش تەنها لە بەر ڕەزامەندی ئەو ، بۆ ئەوەی بە بەهەشتی بەرین شاد بن .

بۆ تۆ خوشكی موسڵمانم : كە پێشەوات خێزانە بەڕێزەكانی پێغەمبەری خوایە ﷺ ، بۆ تۆ كە پابەندی ئایەتە پیرۆزەكانی قورئانی و فەرموودەكانی پێغەمبەری خوایت ﷺ ، نەك پابەندی مۆدە و سەرگەردانبووی شوێنی ئەم و ئەو .

بۆ ئەو خوشكانەم : كە نایانەوێ هەڵخەڵەتاوی ئەو كەسانە بن كە بەناو مافەكانیانەوە ئەیانەوێ پۆشاكی حیشمەتی لە بەر داكەنن ، ئەوەش نەك لە بەر ئافرەتان بەڵكو لە بەر تێركردنی ئارەزووە گڵاوەكانیان ، بۆ ئەوەی لە كۆتایدا تۆی بەرێز وەكو گوڵێكی گەڵا هەڵوەریو بە جێ بهێڵن ! ! دوای ئەوەی وەكو بوكە شووشەی دەستی منداڵان یاری خۆیانت پێدەكەن ! ! !

گەوهەرە بەنرخەكەم : لەم نووسراوەدا ئەوەت بۆ ڕوون دەكەمەوە كە ئەگەر تۆی بەرێز كەوتیتە بەرچاوی نامەحرەمان ئەبێ چیت بەسەرەوە بێت ؟ و مەرجەكانیشی چیە ؟ بۆ ئەوەی ئەو عیبادەتەی كە بڕیارت داوە كە ئەنجامی بدەیت (كە حیجابەكەتە) بێ كەم و كوڕی بێت و تیرو تەسەلتر بێت ، بۆ ئەوەی ڕەزامەندی پەروەردگارت بە دەست بهێنیت ، و گەواهیەكی تەواویش بێت لە سەر ئیمانەكەت ، و پارێزەرێكیش بێت بۆ پاراستنت لە دونیاو دوا ڕۆژیشدا .

داواكارم پەروەردگار زیاتر یارمەتی دەری من و تۆش بێت بۆ جێبەجێ كردنی فەرمانەكانی و پابەندبوون بە ئاینە پیرۆزەكەی .

خوشكی بەڕێزم : خوای پەروەردگار فەرموویەتی : ﴿ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُل لِّأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِن جَلَابِيبِهِنَّ ذَٰلِكَ أَدْنَىٰ أَن يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴾ [سورة الأحزاب : ٥٩] .

واتە : ئەی پێغەمبەری خوا ﷺ بە خێزان و كچەكانت و ئافرەتی بڕواداران بڵێ با جلبابەكانیان (جلبابیش : واتە : عابا) بدەن بە خۆیاندا ، ئەوەش نزیك ترە بۆ ئەوەی كە بە ڕەوشت بەرز و بە حەیا و حیشمت و قورس و سەنگینی بناسرێنەوە ، تا ئەزیەت و ئازار نەدرێن ، پەروەردگاری تۆش لێبووردە و میهرەبانە .

تەفسیر و ڕاڤەی ئەم ئایەتەی قورئانی پیرۆز :

(ابن كثير) ـ بە ڕەحمەت بێت ـ فەرموویەتی : (يقول الله ــ تعالــى ــ آمراً رسوله ﷺ تسليماً أنْ يأمر النساء المؤمنات ــ خاصة أزواجه وبناته لشرفهن ــ بأنْ يُدنين عليهن من جلابيبهن ليتميزن عن سمات نساء الــجاهلية وسمــات

الإماء ، والـجلباب هو الرداء فوق الـخمار ، قاله ابن مسعود وعبيدة وقتادة والـحسن البصري وسـعيد بـن جـبير وإبراهيم النخعي وعطاء الخراسانـي) (١) .

واتە : خوای پەروەردگار فەرمان دەكات بە پێغەمبەرەكەی ﷺ كە فەرمان بكات بە ئافرەتانی بڕوادار ـ بە تایبەت خێزان و كچەكانی لە بەر ڕێز و پلەیان ـ كە (جلبابەكانیان) بە خۆیاندا بدەن ، بۆ ئەوەی جیا بكرێنەوە لە شێوە و شێوازی ئافرەتانی سەردەمی نەفامی ، و شێوە و شێوازی ئافرەتانی كەنیزەك ، (جلبـاب **) یش ئەو پۆشاكەیە كە لە سەرەوەی سەرپۆشدا ئافرەتان دەیدەن بە خۆیاندا (واتە : عابا) ، ئەمەش ووتەی : (** ابن مسعود وعبيدة وقتادة والحسن البصري وسعيد بن جبير وإبراهيم النخعي وعطاء الخراسانـي **) یە .**

هەروەها (القرطبـي **) ش ـ بەڕەحمەت بێت ـ سەبارەت بە تەفسیری ووشەی (** جلابيب **) فەرموویەتی :**
(جمع جلباب : وهو ثوب أكبر من الـخمار ، وروي عن ابن عباس وابن مسعود : أنه الرداء ، وقد قيل: إنـه القنـاع ، والصحيح أنه الثوب الذي يستر جميع البدن وفـي "صحيح مسلم" (٢) عن أم عطية قلت : يا رسول الله ﷺ إحـدانا لا يكون لـها جلباب ؟ قال : لتلبسها أختها من جلبابـها) (٣) .

واتە : ئەم ووشەیە كۆیە و تاكەكەشی (جلباب **)ە : كە بریتییە لە پۆشاكێكی گەورەتر لە سەرپۆش ، وە دەشگێڕنەوە لە (** ابن عباس **) ، و (** ابن مسعود **) ﷺ فەرموویانە: (** جلباب : **بریتییە لەو پۆشاكەی كە سەر شان و پشت و پێش پێ دادەپۆشرێت تا ئاستی ناوك) ، وە ووتراوە : (**قناع**)ە كە بریتییە لەو پۆشاكەی كە هەندێك فراوانتر و گەورەترە لە سەرپۆش) ، بەڵام ووتەی ڕەوا ئەوەیە بوترێت : ئەو پۆشاكەیە كە هەموو لەش داپۆشێت ، هەروەكو لە** "صحيح مسلم" **دا هاتووە لە (** أم عطية **) ەوە كە فەرموویەتی : ووتم : ئەی پێغەمبەری خوا ﷺ ئەی ئەگەر یە كێكمان عابای نەبوو ؟ فەرمووی : با خوشكەكەی لە عاباكانی خۆی بداتی و لە بەری بكات .**

شێخی پایە بەرزی ئیسلام و فەرموودە ناسی سەردەم (محمد ناصـرالدين الألبانـي **) بە ڕەحمەت بێت فەرموویەتی :** (ثُمَّ إنَّ الله تعالى ... **أمرها** ــ في الآية الأخرى ــ **إذا خرجت من دارها أن تلتحف فوق ثيابها وخمارها بالجلباب أو الملاءة لأنه أستر لها وأشرف لسيرتها** وهي قوله تعالى :

﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُل لِّأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِن جَلَابِيبِهِنَّ ذَلِكَ أَدْنَى أَن يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا﴾ [سورة الأحزاب : ٥٩] ... **والجلباب : هو الملاءة التي تلتحف به المرأة فوق ثيابها على أصح الأقوال**

وهو يستعمل في الغالب إذا خرجت من دارها كما روى الشيخان و غيرهما عن أم عطية رضي الله عنها قالت :

" أمرنا رسول الله ﷺ أن نخرجهن في الفطر والأضحى : العواتق والـحيض وذوات الـخدور فأمـا الـحيض فيعتزلن الصلاة ويشهدن الخير ودعوة المسلمين . قلت : يا رسول الله إحدانا لا يكون لـها جلباب ؟ قال : لتلبسها أختـها من جلبابها "(٤) .

قال الشيخ أنور الكشميري في (فيض الباري) (١ / ٣٨٨) تعليقا على هذا الحديث :

---

(١) تفسير القرآن العظيم لابن كثير : (٣ / ١٥١٠) .

(٢) صحيح البخاري رقم : (٣٢٤) وصحيح مسلم رقم : (٨٩٠) .

(٣) تفسير القرطبـي : (١٤ / ٢٤٣) ، **هەروەها بڕوانە** : "فتح القدير" للشوكانـي : (٤ / ٣٠٤) .

(٤) صحيح البخاري رقم : (٩٧٤) وصحيح مسلم رقم : (٨٩٠) وصحيح سنن أبي داود رقم : (١١٢٤) وصحيح سنن الترمذي رقم : (٥٣٧) .

(**وعلم منه أن الجلباب مطلوب عند الخروج وأنها لا تخرج إن لم يكن لها جلباب .**
والجلباب رداء ساتر من القرن إلى القدم)[٥] .

واتە : پاشان خوای پەروەردگار ... فەرمانی پێکردووە ـ لە ئایەتەکەی تردا ـ ئەگەر لە ماڵ چووە دەرەوە ، ئەوا لە سەرووی پۆشاك و سەرپۆشەکەشیەوە (جلباب) یان (عابا) بدات بە خۆیدا ، چونکە ئەوە زیاتر دەیپارێزێت ، و سەنگینترە بۆ ڕێکردنی ، ئەوەش لەم ئایەتەدا کە خوای پەروەردگار تێیدا فەرموویەتی : ﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُل لِّأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِن جَلَابِيبِهِنَّ ذَٰلِكَ أَدْنَىٰ أَن يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا﴾ .

جلبابیش : بریتی یە لە عابا کە ئافرەت خۆی پێدادەپۆشی لە سەر هەموو پۆشاکەکانیەوە ، لە ڕەوا ترین وتەی زانایان ، ئەوەش زیاتر بە کاردەهێنرێت لە کاتی دەرچوونیدا لە ماڵ ، هەروەکو دوو شێخی پایە بەرز (البخاري و مسلم) و جگە لەوانیش بۆمان دەگێڕنەوە لە (أم عطيــة)ـ ڕەزای خوای لێ بێت ـ کە فەرموویەتی : پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمانی پێکردین کە ئەمانە دەربکەین لە گەڵ خۆماندا : (کچانی پێگیشتو و ئەوانەش کە لە بێنوێژیدان و ئەوانەش لە (خدردان / کە جێگایەکی تایبەتە بۆ کچان لە ماڵدا) سەبارەت بەوانەی کە لە بێ نوێژیدان (حیض) نوێژیان لە سەرنیە ، بەڵام خێر و پاڕانەوەی موسڵمانان دەبینن . دەڵێت : ووتم : ئەی پێغەمبەری خوا ﷺ ئەی ئەگەر یە کێکمان عابای نەبوو ؟ فەرمووی : با خوشکەکەی لە عاباکانی خۆی بداتی و لە بەری بکات .

شێخ ئەنوەری کشمیری لە (فيض الباري) لە (١ / ٣٨٨) دا سەبارەت بەم فەرموودەیە فەرموویەتی : "
لەم فەرموودەیەوە ئەوەمان بۆ دەردەکەوێت کە جلباب پێویستە لە کاتی دەرچووندا ، وە ناشبێت بڕواتە دەرەوە ئەگەر جلبابی نەبێت .

جلبابیش : پۆشاکێکە سەرتا پای ئافرەت دادەپۆشێت " .

وە زانای پایە بەرزی ئیسلام شێخ (**ابن باز**) لە واتای (**جلابيبهن**) فەرموویەتی : (والجلباب ما يوضع على الرأس والبدن فوق الثياب ، وهو الذي تغطي به النساء الرأس والوجه والبدن كله ...)[٦].

وە لە شوێنێکی تردا فەرموویەتی : (والجلباب : هو الرداء فوق الخمار بمنزلة العباءة)[٧].

واتە : جلباب ئەو پۆشاکەیە کە ئافرەتان لە سەرەوەی جلەکانیانەوە بە خۆیاندا دەیدەن ، و سەرتا پایان دەگرێتەوە .

پاشان فەرموویەتی : (ومن أدلة السنة أن النبي ﷺ لما أمر بإخراج النساء إلى مصلى العيد قلن : يا رسول الله إحدانا لا يكون لها جلباب ؟ فقال : النبي ﷺ : " لتلبسها أختها من جلبابها " (رواه البخاري ومسلم)[٨].

فهذا الحديث يدل على أن المعتاد عند نساء الصحابة ألاَّ تخرج المرأة إلاَّ بجلباب)[٩].

---

(٥) جلباب المرأة المسلمة : (٨٢ ــ ٨٤) .

(٦) فتاوى ومقالات الشيخ ابن باز ، السؤال السابع ضمن (أسئلة وأجوبة بعد محاضرة "عمل المسلم") .

(٧) فتاوى ومقالات الشيخ ابن باز ، ضمن رسالة : (الاختلاط والسفور) .

(٨) صحيح البخاري رقم : (٣٢٤) وصحيح مسلم رقم : (٨٩٠) .

(٩) فتاوى ومقالات الشيخ ابن باز .

واتە : وە لە بەڵگەكانی سوننەت ئەو فەرموودەیەیە كە پێغەمبەری خوا ﷺ تیایدا كاتێك فرمانی كرد بە دەرچوونی ئافرەتان بۆ شوێنی نوێژی جەژن ، فەرموویان : ئەی پێغەمبەری خوا ﷺ ئەی ئەگەر یە كێكمان عابای نەبوو ؟ فەرمووی : با خوشكەكەی لە عاباكانی خۆی بداتی و لە بەری بكات .

ئەم فەرموودەیەش ئەوە دەگەیەنێت كە لەو سەردەمەدا ئەوە باو بووە لە ناو ئافرەتانی صەحابەدا كە نابێت ئافرەتان لە ماڵ بڕۆنە دەر بەبێ عابا .

هەروەها فەرموویەتی : (والـجلباب : لباس تضعه المرأة فوق رأسها وعلى جميع بدنها فوق ثيابها العادية لمزيد الستر والبعد عن الفتنة . هكذا ينبغي للمرأة سواء كانت بدوية أو حضرية ، الواجب عليها أن تتمسك بحكم الإسلام وأن تجتهد في ستر عورتها ...)(١٠) .

واتە : **جلباب** : پۆشاكێكە ئافرەتان دەیدەن بە سەر سەر و هەموو لەشیاندا لە سەرەوەی پۆشاكە ئاسایییەكانیانەوە ، بۆ زیاتر پۆشین و دووركەوتنەوە لە فیتنە . ئەم شێوەیە پێویستە لە سەر ئافرەتان ، خەڵكی گوندو لادێ بێت ، یان خەڵكی شارەكان ، پێویستە لە سەری پابەند بێت بە حوكمی ئیسلامەوە ، و كۆشش بكات و هەوڵبدات بۆ داپۆشینی عەورەتی ...

جارێكی تر شێخ (**محمد ناصر الدين الألباني**) بەرەحمەت بێت فەرموویەتی : (فالحقُ الذي يقتضيه العمل بما في آيتي النور(١١) والأحزاب(١٢) : أنَّ المرأة يجب عليها إذا خرجت من دارها أن تختمر وتلبس الجلباب على الخمار لأنه كما قلنا سابقا أستر لها وأبعد عن أن يصف حجم رأسها وأكتافها وهذا أمر يطلبه الشارع)(١٣) .

واتە : بە پێی دوو ئایەتی سورەتی (النور) و (الأحزاب) ئەوە پێویست دەبێت كە ئافرەت ئەگەر دەرچوون لە ماڵەكەی ، خۆی داپۆشێت بەوەی كە لە سەر سەرپۆشەكەیەوە عابا بدات ، چونكە ئەوە ـ هەروەكو لە پێشدا ووتمان ـ پۆشتە ترە بۆیان ، و دوورترە لەوەی كە قەبارەو شێوەی سەر و شانی دەربخات ، ئەوەش كردارێكە شەریعەتی ئیسلامی پیرۆز لە ئافرەتان داوای دەكات .

وە فەرموویەتی : (واعلم أن هذا الجمع بين الخمار والجلباب من المرأة إذا خرجت قد أخل به جماهير النساء المسلمات فإن الواقع منهن إما الجلباب وحده على رؤوسهن أو الخمار وقد يكون غير سابغ في بعضهن كالذي يسمى اليوم بـ(الإشارب) بحيث ينكشف منهن بعض ما حرم الله عليهن أن يظهرن من زينتهن الباطنة كشعر الناصية أو الرقبة مثلا)(١٤) .

---

(١٠) فتاوى ومقالات الشيخ ابن باز .

(١١) مەبەستی ئەم ئایەتەیە : ﴿وَقُل لِّلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ آبَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ أَبْنَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي أَخَوَاتِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوِ التَّابِعِينَ غَيْرِ أُوْلِي الْإِرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ أَوِ الطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلَى عَوْرَاتِ النِّسَاءِ وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِن زِينَتِهِنَّ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾ [سورة النور : ٣١] .

(١٢) مەبەستی ئەم ئایەتەیە : ﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُل لِّأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِن جَلَابِيبِهِنَّ ذَلِكَ أَدْنَى أَن يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا﴾ سورة الأحزاب : (٥٩) .

(١٣) جلباب المرأة المسلمة ص : (٨٥) .

(١٤) جلباب المرأة المسلمة ص : (٨٥) .

واتـه : بزانـه ئـەوەی كـه پێویسته لـه سـەر ئافرەتـان لـه سـەرپۆش و عابـا دان لـه گـەڵ یەكدا لـه كـاتی دەرچونیاندا ، ئافرتانی موسڵمان زۆربەیان كەمتەرخەمن تیایدا ، چونكه هەروەكو له واقعدا ئـەبینرێن یـان عابـا بـه تەنها دەدەن به سەریاندا ، یان سەرپۆش ، جاری واش هەیه داپۆشەری تەواو نىیه له هەندێكیاندا ، وەكـو ئـەوەی كه ئەمڕۆ پێی دەووترێت (الإشارب) به شێوەیەك هەندێك لەو بەشانه دەردەكەوێت كه خوای پـەروەردگار حـەرامی كردووه له سەریان دەریخەن له جوانیىيه شاراوەكانیان ، وەك پرچی پێشه سەریان یان گەردنیان بۆ نمونه .

عابا تەنها بۆ كاتی دەرچوون نىیه لەماڵ !

شێخ (**محمد ناصر الدين الألباني**) بەرەحمـەت بێت لـه ڕوون كردنەوەیـەك دا سـەبارەت بـه ووتـەی شـێخ (أنور الكشميري) **فەرموويەتی** : (ثُمَّ إنَّ قوله : (والجلابيب عند الخروج) لا مفهوم له إذ إن الجلباب لستر زينة المرأة عن الأجانب فسواء خرجت إليهم أو دخلوا عليها فلا بد على كل حال من أن تتجلبب ويؤيد هذا ما قاله قيس بن زيد :

(صحيح) (إنَّ رسول الله ﷺ طلق حفصة بنت عمر ... فجاء رسول الله ﷺ فدخل عليها فتجلببت فقال رسول الله ﷺ : " إن جبريل أتاني فقال لي أرجع حفصة فإنها صوامَّة قوامَّة ، وهي زوجتك في الجنة ")[15].

واته : پاشان كه شێخ دەفەرمووێت : **"عابـا لـه كـاتی دەرچـووندا دەبێـت"** هـیچ واتایـەكی لێرەدا نىیـه ، چونكه عابا بۆ شاردنەوەی جوانی ئافرەتانه له نامەحرەم ، وەك یەكه ئەگەر ئەم بڕواتـه دەروه ، یـان ئـەوان بڕۆنـه ژوورەوه ، كه پێویسته له هەردوو بارەكەدا هەر عابا بدات بـه سـەریدا ، ئـەوەش پاڵپـشتی ئـەم ووتەیـه بكـات ئـەو ووتەیەیه كه (قيس) ی كوڕی (زيد) فەرموويەتی :

كه پێغەمبەری خوا ﷺ حەفصەی كچی عومەری تەڵاق دا ... پێغەمبەری خوا ﷺ ڕۆشـته ژوورەوه بـۆ لای ئـەویش عاباكـەی بـه دا خۆیـدا ، پێغەمبـەری خـوا ﷺ فـەرمووی : جبریـل هاتۆتـه لام پـێی فـەرمووم : حەفـصه بگەڕێنەوه چونكه زۆر به ڕۆژوو دەبێت و به زۆریش شەونوێژ دەكات ، خێزانیشته له به هەشت دا .

مەرجەكانی عابای ئافرەتان

(**اللجنة الدائمة للبحوث العلمية والإفتاء**) لـه فـەتوای ژمـاره (٢١٣٥٢) ەیـان دا ، لـه بـەرواری (٩ / ٣ / ١٤٢١**ك**) دا سەبارەت بەپرسیارێك فەرموویانه [16] :

(شـوكر و سـتایش تـەنها بـۆ پـەروەردگار و دروود و سـەلامیش لـه سـەر ئـەو پێغەمبـەره بێـت كـه هـیچ پێغەمبەرێكی به دوادا نایەت ﷺ .. پاشـان : (اللجنة الدائمة للبحوث العلمية والإفتاء) چـاوی خـشاندووه و بەئاگایـه لەو پرسیارەی كه له لایەن (عبد العزيز الدهام) ەوه كراوه له بـەڕێز جـەنابی مـوفتی هـەموو وڵات ، كـه لـه ویشەوه

---

(١٥) سلسلة الأحاديث الصحيحة رقم : (٢٠٠٧) و "جلباب المرأة المسلمة" ص : (٨٧) .

(١٦) اللجنة الدائمة للبحوث العلمية والإفتاء ، **به سەرۆكایەتی** :(الشيخ عبدالعزيز بن عبدالله بن محمد آل الشيخ) ، **و ئەندامێتی هەریـەك لـه** (الشيخ صالح بن فوزان الفوزان) ، و (الشيخ عبدالله بن عبد الرحمن الغديان) ، و (الشيخ بكر بن عبدالله أبو زيد) .

نێردراوه بۆ (اللجنة من الأمانة العامة لـــهيئة كبار العلمــاء) بـه ژمـارەی (٩٣٤) و لـه بـەرواری (١٢ / ٢ / ١٤٢١) ی كۆچی دا .

تیایدا پرسیاركار پرسیارێك دەكات ئەمه دەقەكەیەتی : " لەو دواییانەدا عابایەك بڵاو بووەتـەوه بەشێوەی لەش دەدووررێت ، و تەسكیشه ، و له دوو پارچەی تـەنك لـه قوماشـی (كـرپ) درووسـت دەكرێـت و دوو دەربـاڵی فراوانیشی هەیه ، نەخش و تەتریزیشی پێوەیه ، و دەدرێت به سەر شاندا [17]..

جا حوكمی شەرع چیە سەبارەت بەم جۆره عابایانه ؟ وەڵامـمـان بدەنـەوه خـوای پـەروەردگار پاداشـتان بداتەوه ، پێشنیاری ئەوەش دەكەم ـ خوای پەروەردگار بتانپارێزێت ـ كـه ووتەیـەك ئاراسـتەی وەزارەتـی بازرگـانی بكەن بو رێگرتن لەم جۆره عابایه و هاوشێوەكانی".

وه دوای لێكۆڵینەوه و تاوتوێكردنی لیژنه بەم شێوه وەڵام دەداتەوه كه عابای شەرعی بۆ ئافرەت بریتیە لـه (الـــجلباب) : كـه بریتیـە لـه ئـەوەی كـه مەبەسـتی شـەرعی پـێ جێبـەجێ دەبێـت لـه داپۆشـینی تـەواو ، دوركەوتنەوه له فیتنه ، له سەر ئەم ووتەیەش پێویسته عابای ئافرەتان ئەم مەرجانەی تێدا بێت :

یەكەم : (أن تكون سميكة لا تظهر ما تحتها ، ولا يكون لـــها خاصية الالتصاق) ، واته : ئـەبێت ئەسـتووربێت ، به شێوەیەك ئەوەی له ژێریدایه دەری نەخات ، و به لەشیشەوه نەلكێت (واته : سیفەتی لاستیكی تێدا نـەبێت) .

دووەم : (أن تكون ساترة لـــجميع الـــجسم ، واسعة لا تبدي تقاطيعه) ، واته : ئەبێت هەموو لەش داپۆشێت ، و فراوانیش بێت بەشەكانی لەش دەرنەخات .

سێیەم : (أن تكون مفتوحة من الأمام فقط ، وتكون فتحة الأكمام ضيقة) ، واتـه : ئـەبێت تـەنها لـه پێشەوه كرابێتەوه ، و دەربالەكانیشی تەسك بێت .

چوارەم : (ألاّ يكون فيها زينة تلفت إليها الأنظار ، وعليه فلا بد أن تخلو من الرســوم والزخـــارف والكتابـــات والعلامات) ، واته : ئەبێت هیچ جۆره جوانیەكی تێـدا نـەبێت سەرنجی دەور و بـەر بـۆ خـۆی ڕابكێـشێت ، ئەمـەش ئەوه دەگەیەنێت كه ئەبێت دوور بێت له هەموو وێنه و زەخرەفه و نووسین و نیشانەیەك .

پێنجەم : (ألاّ تكون مشابـــهة للباس الكافرات أو الرجال) ، واته : ئەبێت هاوشێوەی پۆشاكی ئافرەتانی بێ بڕوا نەبێت ، یان هاوشێوەی پۆشاكی پیاوان .

شەشـەم : (أن توضع العباءة على هامة الرأس ابتداءً) ، واتـه : ئـەبێت سـەرەتاكەی بـدرێت بـه سـەر سـەردا نـه شوێنی تر .

له سەر هەموو ئەوەی پێشوو ، ئەوه دەردەكەوێت كه ئـەو عابایـەی لـه پرسیارەكەدا باسكرا عابایـەكی شەرعی نیە بۆ ئافرەتان ، بۆیه نابێت له بەر بكرێت ، چونكه ئەو مەرجانەی تێدا نیە كه پێویسته تێیـدا هـەبێت

---

(١٧) **تێبینی :** ئەم جۆره عابایه له كوردستانی خۆماندا پێی دەوترێت (عابای خەلیجی) ، وه له وولاتانی خەلیجدا پێی دەوترێت (عابـای فەرەنـسی) ، وه شایەنی بیرخستنەوەیه سەپاندنی ناوی (عابا) به سەر ئەم جۆره پۆشاكه سەرنج ڕاكێش و ڕازراوەیەدا كه دەدرێت به سەر شـاندا یەكێكـه لـه پـیلان و فێڵ و داوەكانی شەیتان و شوێنكەوتووەكانی بۆ سەرشێواندن له ئافرەتی موسڵمانان .

، هەروەها نابێت هیچ عابایەكی تر لەبەر بكرێت كە ئەو مەرجە پێویستانەی تێدا نەبێت ، وە ناشبێت وەكو شتومەكی بازرگانی بهێنرێت ، و دروست بكرێت ، بفرۆشرێت ، و بایەخی پێ بدرێت لە ناو موسڵماناندا ، چونكە ئەوە بەشداری كردنە لە سەر تاوان و ستەم كردن ، خوای پەروەردگاریش فەرموویەتی : ﴿ وَلاَ تَعَاوَنُواْ عَلَى الإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُواْ اللّهَ إِنَّ اللّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴾ [المائدة : ٢] .

وە لیژنەش كە ئەوە ڕوون دەكاتەوە ، ئامۆژگاری ئافرەتانی بڕوادار دەكات بەوەی لە خوا بترسن و پابەندی تەواوی خۆداپۆشین بن بۆ جەستەیان ئەوەش بە عابا و سەرپۆش دان لە پیاوانی نامەحرەم ، ئەوەش گوێڕایەڵی بێت بۆ خوای پەروەردگار ، و پێغەمبەرەكەی ﷺ ، وە بۆ دووركەوتنەوە لە هۆكارەكانی فیتنە و تووشی فیتنە كردن .

سەركەوتنیش تەنها لە لای خوای پەروەردگارە .

وصلى الله على نبينا محمد وآله وصحبه وسلم .

فەتوایەكی شێخ (ابن العثيمين) و ئامۆژگاری بۆ ئافرەتان [١٨] :

پرسیار : ما حكم لبس العباءة التي في أطرافها، أو أكمامها قيطان أو غيره ؟ واتە: حوكمی پۆشینی ئەو عابایە چی كە لە لاكانی ، یان لە دەربالەكانی قەیت یان جگە لەوە هەیە ؟

وەڵام : محرم حيث أنه يؤدي إلى الفتنة .

واتە : حەرامە چونكە ئەبێتە هۆی فیتنە .

پاشان ئامۆژگاری ئافرەتان دەكات و دەفەرمووێت :

خوشكی موسڵمانم : ژیری و بیری خۆت بكە بە دادوەر و باش تێڕوانین بكە لە پۆشینت بۆ عابا ، ئایا ڕێی تێدەچێت جوانیەك بە جوانیەكی تر داپۆشی! وە ئایا حیجاب بۆ ئەوە شەرع نەكراوە كە ئەو جوانیەیە داپۆشێت! !؟ جا با چاوڕۆشن بین لە كردارەكانماندا ، وە ئەوەش بزانین : كە دوژمنانی ئیسلام پیلان دەگێڕن دژ بە حیجاب ، جا ئەی خوشكی موسڵمانم خۆت ڕزگار كە ، چونكە خۆشی دونیا خۆشیەكی كەمە ، دوارۆژ یش باشترە بۆ لە خوا ترسان ، نەكەی بوغرا بیت بە سامان وماڵەكەت ! ! وە بە جوانیەكەت ! ! ! چونكە ئەو شتانە هیچ سوودت پێناگەیەنن لە لای خوا ! ! !

منیش لێرەدا ئەوەت یاد دەخەمەوە و دەتترسێنم بەوەی كە پێغەمبەری خوا ﷺ ئاگری دۆزەخیان پێپیشان دراوە ، و زۆربەی ئەهلی دۆزەخ ئافرەت بووە ، وە ئاگادارت دەكەمەوە لەوەی كە پێغەمبەری خوا ﷺ سەبارەت بە ئافرەتان فەرموویەتی كە تۆش یەكێكیت لێیان : "اتقوا الدنيا واتقوا النساء ، فإنَّ أول فتنة بني إسرائيل كانت في النساء" [١٩] ، واتە : لە فیتنەی دونیا بترسن و لە فیتنەی ئافرەتان ، چونكە یەكەم فیتنەی بەنی ئیسرائیل فیتنەی ئافرەت بووە ، وە خۆت ڕزگار بكە لە ئاگری دۆزەخ ، ئەوەش بزانە تۆ زۆر لەوە لاواز تری بەرگەی ئەو ئاگرە بگریت ، چونكە ئەگەر كێوەكان بخرێنە ناو ئەو ئاگرە دەتوێنەوە ، جا تۆ چیت ئەگەر بەراورد بكرێیت لە

(١٨) موسوعة الفتاوى الإسلامية ، رقم الفتوى : (٤٥٢٧) .

(١٩) صحيح مسلم رقم : (٢٧٤٢) .

گەڵ ئەو كێوە سەركەسانە ؟! جا خۆت ڕزگار بكە لەو ئاگرە ، و وەڵامی بانگەشە خوازی ڕەوایی بدەوە ، بشزانە : "أنَّ من ترك شيئاً لله عوضه الله خيراً منه" [٢٠] ، واتە : ئەو كەسەی لەبەر ڕەزامەندی خوای پەروەردگار واز لە شتێك بهێنێت خوای پەروەردگار لەو شتە باشتری پێدەبەخشێت ، وە تەنها دوارۆژیش شوێنی پاداشت و هەوڵەكانمانە با هەرچەند ئاواتەكانمان دووربێت ، جا نازانم چیت دەوێت لە پۆشینی ئەم عابا ڕازاوەیە كە بە سەدەها دەیكڕیت ؟! لە كاتێكدا كە دەخرێیتە ناو گۆڕەكەت هەرزانبایی ترین پارچەت پێوە دەپێچرێت !! ئایا ئەم عابایە سوودت پێدەگەیەنێت لە تاریكی قەبرەكەتدا ؟!! جا بیر لە خۆت بكەوە كە دەچیتە ئەو شوێنە .

====================

ماڵپەڕی بەهەشت
www.ba8.org
لە دوعای خێر بێ بەشمان مەكەن

(٢٠) صحَّ هذا الـحديث بلفظ : "إنَّك لن تدع شيئاً لله عزَّ وجل ، إلاَّ بدَّلك اللهُ به ما هو خير لك منه" أخرجهُ وكيع في "الزهد" : (٢ / ٦٨ / ٢) ، وعنه أحمد : (٥ / ٣٦٣) ، والقضاعي في " مسند الشهاب" رقم : (١١٣٥) وسندهُ صحيح على شرط مسلم قالهُ الشيخ الـمحدِّثُ العلاَّمة الإمام الألباني رحمه الله في " سلسلة الأحاديث الضعيفة" : (١ / ٦١ ـــ ٦٢) ، أمَّا اللفظ الذي ذكرهُ الشيخ العلاَّمة ابن العثيمين رحمهُ الله فرغم اشتهارهِ على ألسنة كثير من الدعاة والـخطباء وغيرهم فلم أقف عليهِ في الـمصادر التي بحثتُ فيها عنه رغم أنَّ الشيخ الألباني رحمه الله قد ذكرهُ في كتابه الفريد : "جلباب الـمرأة الـمسلمة" ص : (٤٧) وقال : رواه أحـمد بسندٍ صحيح ، والله أعلم .